

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk – latina

V předmětu Latina se realizuje obsah vzdělávacího oboru latinský jazyk RVP GV; současně se realizují tematické okruhy průřezových témat Výchova k myšlení v evropských souvislostech a Multikulturní výchova. Latina rozvíjí logické myšlení žáků a vede je k pochopení systémové povahy jazyka. Soustavná konfrontace s mateřským jazykem rozvíjí jejich vyjadřovací schopnosti. Srovnávání s živými jazyky vede žáky k pochopení slovtvorných a gramatických jevů a vytváří předpoklady pro samostatné celoživotní studium cizích jazyků. Latina působí na utváření studijních návyků a morálně volných vlastností žáků. Přispívá k hlubšímu pochopení evropského kulturního dědictví a jeho respektování.

Předmět: **Latina**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení

- Zvuková a grafická stránka jazyka
 - písmo a latinská abeceda
 - výslovnost, přízvuk
- Jmenná flexe
 - substantiva 1. – 5. deklinace
 - adjektiva 1. a 2. deklinace, adj. 3. deklinace
 - zájmena osobní, přivlastňovací, ukazovací, tázací a vztažná
 - číslovky základní a řadové
- Základy lingvistické terminologie
 - terminologie jmenná a slovesná
 - rozdíly oproti češtině a dalším jazykům (průběžně)
- Slovesná flexe
 - přítomný systém sloves 1. – 4. konjugace
 - perfektní a supinový systém sloves 1. – 4. konjugace
 - nepravidelná slovesa esse, ire a jejich složeniny, slovesa ferre, velle, nolle
 - deponentia
 - participia
- Větná syntax
 - věta jednoduchá a její druhy (oznamovací, tázací, přací; rozkaz a zákaz)
 - latinské souvětí: věty podmínkové, věty účelové a snahové, cum historicum
 - vazba akuzativu s infinitivem, vazba nominativu s infinitivem
 - ablativ absolutní
- Pádová syntax

- ablativ časový, abl. srovnávací, abl. vlastnosti
- genitiv partitivní, genitiv objektový a subjektový
- dativ přivlastňovací, dativ prospěchu a neprospěchu
- Základy slovotvorby
 - nejčastější odvozovací prefixy a sufixy jmen a sloves
 - vztahy ve slovní zásobě
- Historické reálie
 - dějiny římského starověku, jejich klíčové postavy
 - „každodennost“ v životě Římanů (římský dům, stolování, oděv ad.)
- Kulturní reálie
 - přehled řecké a římské mythologie
 - latinská rčení a výroky („živá slova“)
 - hlavní etapy vývoje římské literatury, její významní autoři a díla
 - antika jako součást kulturního dědictví Evropy (umění, architektura, právo)

Časové a organizační vymezení

Předmět latina je řazen ve druhém a třetím ročníku ve třídách s humanitním zaměřením. Ve čtvrtém ročníku budou žákům nabídnuty volitelné předměty. Předmět latina souvisí se vzdělávacími oblastmi Jazyk a jazyková komunikace a Člověk a společnost.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- učitel vede žáky k pravidelnému studiu slovní zásoby a gramatických jevů
- učitel vede žáky k chápání systémové povahy jazyka i k chápání podstaty jednotlivých slovotvorných a gramatických jevů
- učitel vede žáky k samostatné práci se slovníkem a odbornou literaturou
- učitel se snaží vést žáky k samostatnému studiu jazyka rozšiřováním slovní zásoby a překlady textů

Kompetence k řešení problémů:

- učitel vede žáky k analýze textu
- učitel vede žáky k hledání různých výrazových prostředků při překladu textu a zvažování jejich přiměřenosti
- učitel vede žáky k uplatňování analogie při studiu jazyků

Kompetence komunikativní:

- učitel žáky vede ke správnému užívání odborných názvů
- učitel žáky vede k přesnosti ve vyjadřování
- učitel žáky vede k rozlišování stylových prostředků
- učitel žáky vede k vlastnímu hodnocení vyjadřovacích schopností
- učitel se snaží žáky vést ke kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální:

- učitel žáky vede ke spolupráci
- učitel vytváří podmínky pro rozvoj sociálního citění žáků

Kompetence občanské:

- učitel vede žáky k rozlišování obecných a individuálních zájmů

- učitel vede žáky k respektování názorů a zájmů druhých
- učitel se snaží rozvíjet politické myšlení žáků

Kompetence k podnikavosti:

- učitel motivuje a vede žáky k zapojení do předmětových olympiád a průběžně je vede k soutěživosti a porovnávání výkonů

Zabezpečení výuky žáků se speciálními potřebami:

- žáci se speciálními potřebami jsou integrováni do běžných tříd a ve spolupráci s PPP škola vytvoří podmínky pro jejich studium

Zabezpečení výuky nadaných žáků:

- pro rozvoj nadaných žáků škola vytvoří podmínky individuálním přístupem učitelů
- nadané žáky učitel vede k účasti v soutěžích

Výstupy ŠVP	Učivo - téma	Konkretizace	Průřezová témata, souvislosti, metody
2. ročník			
<ul style="list-style-type: none"> • žák definuje pojmy a zařazuje do systému genetického dělení jazyků 	<ul style="list-style-type: none"> • latina jako indoevropský jazyk 	<ul style="list-style-type: none"> • genetické dělení ide. jazyků • klasická latina • středověká a novověká latina • románské jazyky a jejich areál • slovanské jazyky 	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globalizační rozvojové procesy</i> <ul style="list-style-type: none"> • etnická a jazyk. rozmanitost • geografický a geopolitický profil Evropy, evropské kulturní kořeny
<ul style="list-style-type: none"> • žák ovládá jeden z typů výslovnosti latiny, dokáže popsat vývoj starověkých písem a latinky v Evropě; srovnává kladení slovního přízvuku v různých jazycích 	<ul style="list-style-type: none"> • zvuková a grafická stránka jazyka 	<ul style="list-style-type: none"> • písmo a latinská abeceda • tradice latinky v Evropě • výslovnost latiny a její typy • latinský přízvuk • Imperium Romanum 	<i>pokračuje realizace výše uvedeného tématu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • správně užívá zákl. gramatické termíny, určuje slovní druhy 	<ul style="list-style-type: none"> • základy lingvistické terminologie 	<ul style="list-style-type: none"> • terminologie substantivní a adjektivní • terminologie slovesná, rozdíly oproti češtině • Familia Romana 	<i>Osobnostní a sociální výchova</i> <ul style="list-style-type: none"> • můj vztah k lidem • člověk jako člen sociální skupiny
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá principy latinské deklinace, srovnává tvary substantiv, adjektiv a zájmen; aktivně pracuje s gramatickými příručkami a slovníkem 	<ul style="list-style-type: none"> • jmenná flexe I: 1. a 2. deklinace 	<ul style="list-style-type: none"> • systém latinských deklinací • substantiva a adjektiva 1. a 2. dekl. • zájmena přivlastňovací • zájmeno is, ea, id • předložky 	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech -Evropské kulturní kořeny a hodnoty</i> <ul style="list-style-type: none"> • životní styl <i>Environmentální výchova -Jak člověk ovlivňuje životní</i>

<ul style="list-style-type: none"> • ovládá principy latinské konjugace; aktivně pracuje s gramatickými příručkami a slovníkem • jmenné a slovesné tvary chápe v základních syntaktických strukturách 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe I: úvod do latinské slovesné morfologie • jmenná flexe II: 3. deklinace 	<ul style="list-style-type: none"> • vazba jmen měst • Villa et hortus, Via Latina • indikativ praesentu 1. – 4. konjugace: aktivum a pasivum 3. sg. a 3. pl., imperativy, infinitiv praes. akt.; slovesná stupnice • slovesa <i>esse</i> a <i>īre</i> a jejich frekventované složeniny • Puella et rosa • zájmena <i>quis/ quī, ille, hic</i> • substantiva 3. deklinace – m.+ f. • substantiva 3. dekl. – neutra • Bestiae et homines 	<p><i>prostředí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>vztah k přírodě - estetická hodnota přírody</i> <p><i>Osobnostní a sociální výchova</i> -Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jak jsem schopen se vnímat</i> • <i>jak rozumím vlastní jedinečnosti</i> • <i>zdravý životní styl</i> <p><i>Enviromentální výchova</i> - Člověk a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jak člověkovlivňuje životní prostředí</i> • <i>vztah člověka a jiných živých tvorů</i>
<ul style="list-style-type: none"> • chápe podstatu polovětných vazeb a překládá je do češtiny; překládá frekventované jevy pádové syntaxe; orientuje se v textu, pracuje se slovníkem, překládá a interpretuje text 	<ul style="list-style-type: none"> • větná a pádová syntax I 	<ul style="list-style-type: none"> • druhy vět, přímé otázky • akuzativ s infinitivem • dat. possessivus • Corpus humanum 	<p><i>Multikulturní výchova</i> -Psychosociální aspekty interkulturality</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>univerzální jazyk jako prostředek dorozumění</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá přítomné paradigma sloves 1.- 4. konjugace a slovesa <i>esse</i>, srovnává se systémem sloves v češtině; ovládá základní principy tvorby latinských slov, srovnává je s jinými jazyky a aplikuje principy tvoření latinských slov na latinismy; uvědomuje si hlubší jazykové souvislosti a vliv latiny na moderní jazyky 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe II: praesens 	<ul style="list-style-type: none"> • úplné praesentní paradigma sloves 1. – 4. konjugace • porovnání se systémem českých sloves • praesens sloves <i>esse</i> a <i>īre</i> a jejich frekventovaných složenin – slovesné prefixy • Miles Romanus 	<p><i>ditto</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • v úplnosti ovládá principy latinské deklinace a srovnává jednotlivé typy skloňování; ovládá principy stupňování a srovnává s jinými jazyky 	<ul style="list-style-type: none"> • jmenná flexe III: zbývající jmenné deklinace; stupňování 	<ul style="list-style-type: none"> • substantiva 4. dekl., 5. dekl. • adjektiva 3. dekl. • stupňování adjektiv • Miles Romanus 	<p><i>Multikulturní výchova</i> -Základní problémy socio-kulturních rozdílů</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>asimilace a integrace</i> • <i>xenofobie</i> • <i>porozumění mezi lidmi různých kulturních okruhů</i>

<ul style="list-style-type: none"> uvědomuje si funkce pádů ve větě a překládá frekventované jevy pádové syntaxe 	<ul style="list-style-type: none"> pádová syntax II 	<ul style="list-style-type: none"> ablativ srovnávací ablativ časový genitiv partitivní genitiv objektový a subjektový Annus et menses 	<p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> -<i>Globalizační a rozvojové procesy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> civilizační okruhy <p><i>-Žijeme v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> evropské kulturní kořeny
<ul style="list-style-type: none"> ovládá principy přítomného paradigmatu a aplikuje je na deponentní slovesa; rozpozná ve větě participium a překládá je několika způsoby, srovnává s přechodníkem v češtině 	<ul style="list-style-type: none"> slovesná flexe III: participium praes. akt. a deponentia 	<ul style="list-style-type: none"> participium praes. aktiva, jeho funkce a použití, porovnání s češtinou ablativ absolutní s PPA deponentní slovesa 	<p><i>dtto</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> lexikálně ovládá základní a řadové číslovky 1-10, ovládá tvoření vyšších číslovek 	<ul style="list-style-type: none"> jmenná flexe IV: číslovky 	<ul style="list-style-type: none"> číslovky základní 1-10, 11-100, 100-1000 číslovky řadové Magister et discipuli 	<p><i>Žijeme v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> evropské kulturní kořeny

3. ročník

<ul style="list-style-type: none"> ovládá principy časování v časech tvořených od přítomného kmene; uplatňuje jejich znalost při určování tvarů nepravidelných sloves, chápe odlišnosti nepravidelných sloves; uvědomuje si význam jednotlivých mluvnických kategorií latinských a českých sloves 	<ul style="list-style-type: none"> slovesná flexe IV: úplný praesentní systém 	<ul style="list-style-type: none"> imperfektum a futurum I. sloves 1. – 4. konjugace imperfektum a futurum sloves <i>esse</i> a <i>īre</i> a jejich složenin Tempestat Litterae Latinae 	<p><i>Environmentální výchova</i> -<i>Člověk a životní prostředí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>jak člověk ovlivňuje životní prostředí</i> <p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> -<i>Žijeme v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> evropské kulturní kořeny
<ul style="list-style-type: none"> chápe význam perfekta a ovládá princip časování v ind. perfekta aktiva; chápe rozdíly mezi imperfektem a perfektem a správně překládá tyto časy do češtiny; chápe význam participia perf. a perfektních infinitivů a překládá je do češtiny; uplatňuje různé způsoby překlada ve vazbě ablativu absolutního 	<ul style="list-style-type: none"> slovesná flexe V: imperfektum 	<ul style="list-style-type: none"> indikativ perfekta aktiva i pasiva sloves 1. – 4. konjugace imperfektum vs imperfektum v latině, podobnosti s češtinou participium perfekta pasiva infinitivy perfekta ablativ absolutní s PPP Maritus et uxor, Parentes 	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i> -<i>Poznávání a rozvoj osobnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>já a moje sociální role</i> <p><i>-Spolupráce a soutěž</i></p>

			<ul style="list-style-type: none"> • <i>vztah ke spolupráci a soutěži</i> • <i>osobnostní předpoklady</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá princip časování ve složených tvarech, chápe význam infinitivů futura a správně je překládá v kontextu polovětných vazeb 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe VI: supinum 	<ul style="list-style-type: none"> • supinum I. a II. a jeho použití • futurální tvary odvozené od supinového kmene: • participium futura aktiva • infinitivy futura • Epistula magistri 	<p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> -<i>Žijeme v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>evropské kulturní kořeny</i>
<ul style="list-style-type: none"> • srovnává významy a použití různých minulých časů v latině, při překladu do češtiny dokáže vyjádřit jejich význam pomocí vidu; chápe funkci gerundia 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe VII: plusquamperfektum a gerundium 	<ul style="list-style-type: none"> • indikativ plusquamperfekta aktiva i pasiva všech sloves • systém latinských minulých časů • porovnání s češtinou • nepravidelná slovesa <i>ferre, velle, nolle</i> • gerundium • Theseus et Minotaurus 	<i>dtto</i>
<ul style="list-style-type: none"> • srovnává syntaktické jevy v latině, češtině a jiných jazycích; ovládá princip závislého užití konjunktivů, rozlišuje významy konjunktivů ve větách jednoduchých a podmínkových souvětích 	<ul style="list-style-type: none"> • větná syntax II: věty <i>s ut a nē</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • konjunktiv praesentu • konjunktiv imperfekta • věty účelové a snahové • věty účinkové • věty obavné • podmínková souvětí s konj. impf. • Daedalus et Icarus 	<i>dtto</i>
<ul style="list-style-type: none"> • srovnává významy budoucích časů, chápe princip gramatického vyjádření časových souvislostí; chápe funkci gerundiva a jeho užití ve větách 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe VIII: futurum exactum a gerundivum 	<ul style="list-style-type: none"> • indikativ futura II. aktiva i pasiva všech sloves • užití a funkce futura I a II • porovnání s češtinou • gerundivum a jeho typy • Res rusticae • Pericula maris, Navigare necessum est 	<p><i>Enviromentální výchova</i> -<i>Člověk a životní prostředí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jak ovlivňuje člověk životní prostředí</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje užití konjunktivů ve větách jednoduchých a větách vedlejších, ovládá princip časování 	<ul style="list-style-type: none"> • slovesná flexe IX: dokončení 	<ul style="list-style-type: none"> • konjunktivy perfekta a plusquamperfekta akt. i pas. • Convivium, Inter pocula 	<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i> -<i>Sociální komunikace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>lidská komunikace</i>

<ul style="list-style-type: none"> chápe princip pravidla o konsekuci časové a uplatňuje jej při překladu do češtiny, srovnává s jinými jazyky; chápe systém konjunktivů v podmínkových souvětích a rozlišuje jejich formy 	<ul style="list-style-type: none"> větná syntax III: cum historicum a souslednost časová 	<ul style="list-style-type: none"> funkce a užití konjunktivu perfekta a plusquamperfekta cum historicum consecutio temporum Podmínková souvětí s konj. plqpf. Classis Romana, Exercitus Romanus De arte poetica 	<p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> -<i>Žijeme v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> evropské kulturní kořeny -<i>Globalizační a rozvojové procesy</i> <i>kulturní okruhy v Evropě a ve světě</i>
---	---	--	--